บทที่ 5
การวิเคราะห์วิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง

ในการวิเคราะห์งบการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่งที่จะกล่าวถึงในบทนี้นั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดระเบียบตัวเลขที่ปรากฏในแต่ละรายการให้เป็นสัดส่วนหรืออัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม ซึ่งก็คืออัตราร้อยละของหนี้สินและส่วนของเจ้าของรวมสำหรับกรณีที่เป็นการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน ส่วนกรณีที่เป็นการวิเคราะห์วิธีย่อส่วนงบกำไรขาดทุนก็จะเป็นการจัดระเบียบให้แต่ละรายการให้เป็นสัดส่วนหรืออัตราร้อยละของรายได้รวม ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่งนี้ ถ้าวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน 1 ปี ก็จะทำให้ผู้วิเคราะห์ทราบโครงสร้างทางการเงินของกิจการในปีนั้น แต่ถ้ามีการวิเคราะห์มากกว่า 1 ปีขึ้นไป ผู้วิเคราะห์ทางการเงินก็จะสามารถมองเห็นว่ากิจการแห่งนั้นมีโครงสร้างทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากน้อยเพียงใด ดีขึ้นหรือไม่ หรือว่ามีความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นถ้าวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกิจการแห่งอื่นที่ทำธุรกิจใกล้เคียงกัน ก็ยิ่งจะทำให้เกิดการมองเห็นสภาพแวดล้อมภายในทางการเงินของกิจการได้ดียิ่งขึ้น

การวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง

ดังที่ได้เกริ่นนำไว้แล้วว่าการวิเคราะห์งบการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง จะเป็นการปรับหรือจัดระเบียบตัวเลขที่มีมูลค่ามากๆลงให้เหลือเพียงเป็นอัตราร้อยละเท่านั้น กรณีงบแสดงฐานะการเงินฝั่งซ้ายก็จะเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม ส่วนกรณีงบแสดงฐานะการเงินฝั่งขวาก็คืออัตราร้อยละของหนี้สินและส่วนของเจ้าของรวม นอกจากนั้นยังอาจวิเคราะห์รายละเอียดเป็นกลุ่มย่อยได้อีก การวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินแบ่งได้เป็น 4 แบบ (เพชรี ขุมทรัพย์, 2555) ดังนี้

1. วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบแสดงฐานะการเงิน
2. วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน
3. วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน
4. วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะโครงสร้างเงินทุน

ตารางที่ 5.1 งบแสดงฐานะการเงินของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
เงินสด	30	เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคาร	60
หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	20	เจ้าหนี้การค้า	500
ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ	1,150	ตั๋วเงินจ่าย	400
สินค้าคงเหลือ	800	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	40
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,000	รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,000
สินทรัพย์ถาวร	2,800	หนี้สินระยะยาว	2,500
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(280)	รวมหนี้สิน	3,500
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	2,520	หุ้นสามัญ (200,000,000 หุ้น@ 5 บาท)	1,000
สินทรัพย์อื่น	480	กำไรสะสม	500
		รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,500
รวมสินทรัพย์	5,000	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,000

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบแสดงฐานะการเงิน

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบแสดงฐานะการเงิน เป็นการวิเคราะโครงสร้างโดยรวมของงบแสดงฐานะการเงินทั้ง 2 ด้าน ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าให้ถือว่าสินทรัพย์รวมเท่ากับ 100 ส่วน และหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (หรือเจ้าของ) รวมเท่ากับ 100 ส่วนแล้ว แต่ละรายการคิดเป็นอัตราร้อยละเท่าใดก็จะถือว่ามีน้ำหนักความสำคัญมากหรือน้อยได้ง่ายในการตัดสินใจทางการเงิน (สุพาดา สิริกุตตา, ธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์, บัณฑิต ผังนิรันดร์, และปุณยนุช ยังทินนัง, 2558) และรายการทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของงบดุลยังสามารถเปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญและความเหมาะสมกันได้ด้วย (Malhotra & Malhotra 2008) ทั้งนี้เป็นเพราะทุกรายการถูกเปรียบเทียบจากยอดรวมที่มีจำนวนเงินเท่ากันตามสมการในทางบัญชีนั่นเอง

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการคำนวณพอเป็นสังเขปดังนี้

อัตราร้อยละของรายการเงินสด = (30 / 5,000) x 100 = 0.60 %

อัตราร้อยละของรายการหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด = (20 / 5,000) x 100 = 0.40 %

อัตราร้อยละของรายการเจ้าหนี้การค้า = (500 / 5,000) x 100 = 10.00 %

ดังนั้นผลการคำนวณวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบแสดงฐานะการเงิน แสดงได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

สินทรัพย์	2557	%
เงินสด	30	0.60
หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	20	0.40
ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ	1,150	23.00
สินค้าคงเหลือ	800	16.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,000	40.00
สินทรัพย์ถาวร	2,800	56.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(280)	5.60
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	2,520	50.40
สินทรัพย์อื่น	480	9.60
รวมสินทรัพย์	5,000	100.00
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคาร	60	1.20
เจ้าหนี้การค้า	500	10.00
ตั๋วเงินจ่าย	400	8.00
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	40	0.80
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,000	20.00
หนี้สินระยะยาว	2,500	50.00
รวมหนี้สิน	3,500	70.00
หุ้นสามัญ (200,000,000 หุ้น @ 5 บาท)	1,000	20.00
กำไรสะสม	500	10.00
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,500	30.00
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,000	100.00

จากผลการคำนวณด้วยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งตามตารางที่ 5.2 อธิบายได้ว่า สินทรัพย์รวมของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 ประกอบด้วยสินทรัพย์หมุนเวียน 40.00 % สินทรัพย์ถาวรสุทธิ 50.40 % และสินทรัพย์อื่น 9.60 % ทำให้ทราบว่าสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ถาวร ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีอยู่ 40.00 % ประกอบไปด้วยลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับมากที่สุด คิดเป็น 23.00 % สินค้าคงเหลือ 16.00 % เงินสดเพียง 0.60 % และหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด 0.40 %

สำหรับด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันเดียวกัน ประกอบไปด้วยหนี้สิน 70.00 % และส่วนของผู้ถือหุ้น 30.00 % ทำให้ทราบว่ากิจการแห่งนี้มีโครงสร้างทางการเงินส่วนใหญ่มาจากการก่อหนี้สิน แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามหนี้สินส่วนใหญ่ยังไม่ถึงกำหนดชำระในปีที่จะถึงเนื่องจากเป็นหนี้ระยะยาว 50.00 % หนี้ระยะสั้นที่มีอยู่รวม 20.00 % นั้น ครึ่งหนึ่งมาจากเจ้าหนี้การค้า อีก 8.00 % มาจากตั๋วเงินจ่าย เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคารรวมกับค่าใช้จ่ายค้างจ่ายมีอัตราส่วนรวมกันเพียง 2.00 % สำหรับในส่วนของผู้ถือหุ้น 30.00 % นั้น เป็นส่วนของหุ้นสามัญ 20.00 % และกำไรสะสม 10.00 %

จากการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินทั้งหมดทุกรายการทำให้ทราบว่าบริษัทแห่งนี้ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเป็นส่วนใหญ่ ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนมีรายการลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ กับสินค้าคงเหลือเป็นรายการสำคัญ ด้านการจัดหาเงินแหล่งใหญ่จะมาจากการก่อหนี้สินระยะยาวซึ่งก็สอดคล้องเหมาะสมกับการมีสินทรัพย์ถาวรในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามถือว่ากิจการมีความเสี่ยงค่อนข้างมากเพราะมีส่วนของผู้ถือหุ้นเพียง 30.00 % เท่านั้น

ตารางที่ 5.3 งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเปรียบเทียบ 2 ปี

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

สินทรัพย์	2557	%	2556	%
เงินสด	30	0.60	50	1.25
หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	20	0.40	70	1.75
ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ	1,150	23.00	340	8.50
สินค้าคงเหลือ	800	16.00	400	10.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,000	40.00	860	21.50
สินทรัพย์ถาวร	2,800	56.00	2,800	70.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(280)	5.60	(140)	3.50
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	2,520	50.40	2,660	66.50
สินทรัพย์อื่น	480	9.60	480	12.00
รวมสินทรัพย์	5,000	100.00	4,000	100.00
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น				
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคาร	60	1.20	30	0.75
เจ้าหนี้การค้า	500	10.00	300	7.50
ตั๋วเงินจ่าย	400	8.00	250	6.25
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	40	0.80	20	0.50
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,000	20.00	600	15.00
หนี้สินระยะยาว	2,500	50.00	1,980	49.50

รวมหนี้สิน	3,500	70.00	2,580	64.50
หุ้นสามัญ (200,000,000 หุ้น @ 5 บาท)	1,000	20.00	1,000	25.00
กำไรสะสม	500	10.00	420	10.50
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,500	30.00	1,420	35.50
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,000	100.00	4,000	100.00

จากผลการคำนวณด้วยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเปรียบเทียบ 2 ปี ตามตารางที่ 5.3 อธิบายได้ว่า สินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น และเพิ่มมากที่รายการลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับมากที่สุด ตามด้วยการเพิ่มของสินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ถาวรสุทธิมีอัตราลดลง เพราะมิได้มีการจัดหามาใช้เพิ่มแต่มีการหักค่าเสื่อมราคาทุกปีนั้นเอง ในส่วนของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นนั้น อัตราส่วนของหนี้สินระยะยาวแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง หนี้สินระยะสั้นเพิ่มมากที่สุดที่เจ้าหนี้การค้า และกิจการมิได้เพิ่มทุนมีเพียงกำไรสะสมที่เพิ่มขึ้นแต่น้อยกว่าการก่อหนี้มาก ดังนั้นโครงสร้างทางการเงินของกิจการแห่งนี้จึงมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากปีก่อนค่อนข้างมาก

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน วิธีนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อเน้นสังเกตุเฉพาะรายการสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเท่านั้น ทำได้โดยให้ยอดรวมของรายการสินทรัพย์หมุนเวียนเท่ากับ 100 ส่วน แล้วแต่ละรายการของหมวดสินทรัพย์หมุนเวียนคิดเป็นอัตราร้อยละเท่าใดก็จะถือว่ามีน้ำหนักความสำคัญมากหรือน้อย (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2558) ซึ่งหมายถึงสภาพคล่องมากหรือน้อยของกิจการด้วย อธิบายได้ด้วยตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด
งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

สินทรัพย์	2557	%
เงินสด	30	1.50
หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	20	1.00
ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ	1,150	57.50
สินค้าคงเหลือ	800	40.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,000	100.00

จากผลการคำนวณด้วยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียนตามตารางที่ 5.4 อธิบายได้ว่า กิจการแห่งนี้ลงทุนส่วนใหญ่ในสินทรัพย์หมุนเวียนในรายการลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับมากถึง 57.50 % รองลงมาเป็นการลงทุนในสินค้าคงเหลือ 40.00 %

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน วิธีนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อเน้นสังเกตุเฉพาะรายการหนี้สินที่มีสภาพคล่องเท่านั้น ทำได้โดยให้ยอดรวมของรายการหนี้สินหมุนเวียนเท่ากับ 100 ส่วน แล้วแต่ละรายการของหมวดหนี้สินหมุนเวียนคิดเป็นอัตราร้อยละเท่าใดก็จะถือว่ามีน้ำหนักความสำคัญมากหรือน้อย (James & John, 2015)

ซึ่งหมายถึงกิจการต้องเตรียมสภาพคล่องมากหรือน้อยของกิจการด้วยเพื่อชำระหนี้สินระยะสั้นเหล่านี้ อธิบายได้ด้วยตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	2557	%
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคาร	60	6.00
เจ้าหนี้การค้า	500	50.00
ตั๋วเงินจ่าย	400	40.00
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	40	4.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,000	100.00

จากผลการคำนวณด้วยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียนตามตารางที่ 5.5 อธิบายได้ว่า กิจการแห่งนี้จัดหาเงินทุนระยะสั้นส่วนใหญ่จากเจ้าหนี้การค้า มากถึง 50.00 % รองลงมาคือการจัดหาจากตั๋วเงินจ่าย 40.00 % ส่วนการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคาร กับค่าใช้จ่ายค้างจ่ายนับว่ามีอัตราส่วนที่น้อยมาก

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น

วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น วิธีนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อเน้นสังเกตุเฉพาะรายการส่วนของผู้ถือหุ้นเท่านั้น ทำได้โดยให้ยอดรวมของรายการส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 100 ส่วน แล้วแต่ละรายการของหมวดนี้คิดเป็นอัตราร้อยละเท่าใดก็จะถือว่ามีน้ำหนักความสำคัญมากหรือน้อย (Brigham, Gapenski & Ehrhardt, 2015) ซึ่งหมายถึงกิจการจัดหาเงินส่วนใหญ่จากภายนอกคือการเพิ่มทุนหรือจากภายในคือกำไรสะสม อธิบายได้ด้วยตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น
บริษัท ปิยะธิดา จำกัด
งบแสดงฐานะการเงินวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

	2557	%
หุ้นสามัญ (200,000,000 หุ้น @ 5 บาท)	1,000	66.67
กำไรสะสม	500	33.33
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,500	100.00

จากผลการคำนวณด้วยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้นตามตารางที่ 5.6 อธิบายได้ว่า กิจการแห่งนี้จัดหาเงินทุนส่วนใหญ่จากภายนอกกิจการ มากถึง 66.67 % รองลงมาคือการจัดหาจากภายในคือรายการกำไรสะสม 33.33 %

สรุปได้ว่าการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่งมี 4 แบบคือ วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบแสดงฐานะการเงิน วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน และวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะโครงสร้างเงินทุน ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่งก็คือ ทำให้นักวิเคราะห์ทางการเงินทราบถึงโครงสร้างของสินทรัพย์ ตลอดจนโครงสร้างของหนี้สินและส่วนของเจ้าของในกิจการที่กำลังพิจารณา ประเด็นสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามไปก็คือ รายการสินทรัพย์หลายรายการเช่น เงินลงทุนระยะยาว รายจ่ายรอตัดบัญชี และสินทรัพย์อื่น รายการเหล่านี้มิได้เป็นรายการตามปกติในการดำเนินกิจการ แต่รวมอยู่ในรายการสินทรัพย์ จึงส่งผลให้อาจเข้าใจไขว้เขวไปได้ ทางแก้ปัญหาที่ทำได้โดยง่ายก็คือใช้วิธีการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินด้วยวิธีย่อส่วนเฉพาะจุดที่เกิดรายการตามปกติ อีกประการหนึ่งที่ควรระมัดระวังในการวิเคราะห์ก็คือ ถ้าสินทรัพย์รายการใดมีมูลค่าคงที่เป็นเวลานานๆ ขณะที่สินทรัพย์รวมของกิจการจะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ทำให้มองผ่านๆจะเข้าใจไปว่าสินทรัพย์รายการนี้มีมูลค่าลดลง

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง คือการย่อส่วนโครงสร้างของทุกรายการในงบกำไรขาดทุนเมื่อเทียบกับยอดขาย (บางกรณีอาจใช้รายได้รวม) (เบญจวรรณ รักษ์สุธี ,2557) ก็จะทำให้ทราบว่าแต่ละรายการคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละเท่าใดเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายหรือรายได้รวมนั่นเอง จากงบกำไรขาดทุนของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด แสดงดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 งบกำไรขาดทุนของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย : ล้านบาท

ยอดขาย	6,000
<u>หัก</u> ต้นทุนสินค้าที่ขาย	(4,560)
กำไรขั้นต้น	1,440
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน *	(880)
กำไรจากการดำเนินงาน	560
<u>หัก</u> ดอกเบี้ยจ่าย	(160)
กำไรก่อนจ่ายภาษี	400
<u>หัก</u> ภาษี 30%	(120)
กำไรก่อนจ่ายเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	280
เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	-
กำไรสุทธิของผู้ถือหุ้นสามัญ	280
เงินปันผลหุ้นสามัญ	(200)
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	80

* ค่าเสื่อมราคาจำนวน 140 ล้านบาท รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว

ข้อมูลต่อหุ้น	หน่วย: บาท
ราคาหุ้นสามัญ	143
กำไรต่อหุ้น	1.40
เงินปันผลต่อหุ้น	1.00
มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น	7.50

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการคำนวณพอเป็นสังเขปดังนี้

อัตราร้อยละของรายการต้นทุนขาย = (4,560 / 6,000) x 100 = 76.00 %

อัตราร้อยละของรายการดอกเบี้ยจ่าย = (160 / 6,000) x 100 = 2.67 %

ดังนั้นผลการคำนวณวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบกำไรขาดทุน แสดงได้ดังตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 งบกำไรขาดทุนด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่งของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด
งบกำไรขาดทุนวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2557

หน่วย: ล้านบาท

	2557	%
ยอดขาย	6,000	100.00
หัก ต้นทุนขาย	(4,560)	76.00
กำไรขั้นต้น	1,440	24.00
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน *	(880)	14.67
กำไรจากการดำเนินงาน	560	9.33
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	(160)	2.67
กำไรก่อนจ่ายภาษี	400	6.67
หัก ภาษี 30%	(120)	2.00
กำไรก่อนจ่ายเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	280	4.67
เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	-	-
กำไรสุทธิของผู้ถือหุ้นสามัญ	280	4.67
เงินปันผลหุ้นสามัญ	(200)	3.33
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	80	1.33

จากผลการคำนวณด้วยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งตามตารางที่ 5.8 อธิบายได้ว่าบริษัท ปิยะธิดา จำกัด ผลประกอบการใน 2557 มีกำไรสุทธิ 4.67 % อันเนื่องมาจากมีโครงสร้างต้นทุนขายอยู่ที่อัตราส่วน 76.00 % มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 14.67 % ดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็น 2.67 % และค่าภาษีคิดเป็น 2.00 % ในปีนี้กิจการมีกำไรขั้นต้น 24.00 % กำไรจากการดำเนินงาน 9.33 % และกำไรสุทธิ 4.67 % เมื่อเทียบกับยอดขายรวม

ตารางที่ 5.9 งบกำไรขาดทุนด้วยวิธีย่อส่วนเปรียบเทียบ 2 ปีในแนวดิ่งของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด
งบกำไรขาดทุนวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2557 และ 2556

หน่วย: ล้านบาท

	2557	%	2556	%
ยอดขาย	6,000	100.00	5,000	100.00
หัก ต้นทุนขาย	(4,560)	76.00	(4,000)	80.00
กำไรขั้นต้น	1,440	24.00	1,000	20.00

หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน *	(880)	14.67	(750)	15.00
กำไรจากการดำเนินงาน	560	9.33	250	5.00
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	(160)	2.67	(200)	4.00
กำไรก่อนจ่ายภาษี	400	6.67	50	1.00
หัก ภาษี 30%	(120)	2.00	(15)	0.30
กำไรก่อนจ่ายเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	280	4.67	35	0.70
เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	-	-	-	-
กำไรสุทธิของผู้ถือหุ้นสามัญ	280	4.67	35	0.70
เงินปันผลหุ้นสามัญ	(200)	3.33	(15)	0.30
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	80	1.33	20	0.40

* ค่าเสื่อมราคาจำนวน 140 ล้านบาท รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว

จากตารางที่ 5.9 เป็นงบกำไรขาดทุนด้วยวิธีย่อส่วนเปรียบเทียบ 2 ปีในแนวดิ่ง การวิเคราะห์ทางการเงินที่มากกว่า 1 ปีขึ้นไปจะทำให้เห็นว่าโครงสร้างทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด จากงบตามตารางที่ 5.9 นี้ วิเคราะห์ได้ว่ายอดขายเพิ่มขึ้น แต่บอกไม่ได้ว่าเพิ่มด้วยราคา หรือเพิ่มด้วยปริมาณ หรือทั้ง 2 สาเหตุประกอบกัน แต่ถ้าสันนิษฐานว่าเป็นการเพิ่มปริมาณการขายก็จะนำไปสู่การซื้อมาขายครั้งละมากๆและอาจได้รับส่วนลดปริมาณ ในอีกแนวทางหนึ่งก็อาจสันนิษฐานว่าเกิดจากการขายสินค้าที่มีอัตรากำไรมากได้ในปริมาณมาก สิ่งเหล่านี้ข้อมูลในงบกำไรขาดทุนไม่เพียงพอในการบอกให้ผู้วิเคราะห์ทราบได้ อย่างไรก็ตามกิจการมีความสามารถในการควบคุมต้นทุนขายให้ลดลงได้ นอกจากนั้นยังคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้อีกซึ่งโดยปกติรายการนี้มักจะมีอัตราส่วนที่สัมพันธ์กับการขาย ลดต้นทุนทางการเงินลงได้ทั้งในแง่มูลค่าและอัตราส่วนต่อยอดขาย กิจการจึงมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าปีที่ผ่านมาค่อนข้างมากทั้งในแง่มูลค่าเงินและอัตราส่วนต่อยอดขาย

กล่าวได้ว่าการวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง ก็คือการย่อส่วนโครงสร้างของทุกรายการในงบกำไรขาดทุนเมื่อเทียบกับยอดขายหรือรายได้รวม ซึ่งจะทำให้ทราบว่าแต่ละรายการคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละเท่าใดเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขายหรือรายได้รวม เพื่อใช้ในการวางแผนการประกอบกิจการต่อไปนั่นเอง

การย่อส่วนงบการเงิน

การย่อส่วนงบการเงิน (Common-Size Statements) การวิเคราะห์วิธีนี้เป็นการวิเคราะห์ว่าแต่ละรายการเป็นสัดส่วนเท่าใดของยอดรวมในงบแสดงฐานะการเงินหรือเป็นสัดส่วนเท่าใดของยอดขายในงบกำไรขาดทุน (Brealey, Myers, & Marcus, 2013) คล้ายกับวิธีการวิเคราะห์ในแนวตั้ง เพียงแต่นำเสนอเฉพาะตัวเลขสัดส่วนเท่านั้น ข้อมูลตัวเลขที่วิเคราะห์ได้นี้ถ้าเปรียบเทียบกับคู่แข่งขัน หรือค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมนั้นๆ ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ทางการเงินอย่างมาก การวิเคราะห์จะแสดงดังตารางที่ 5.10 และ 5.11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.10 การย่อส่วนงบแสดงฐานะการเงิน

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

การย่อส่วนงบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2557

หน่วย: %

สินทรัพย์	2557	2556
เงินสด	0.60	1.25
หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	0.40	1.75
ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ	23.00	8.50
สินค้าคงเหลือ	16.00	10.00
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	40.00	21.50
สินทรัพย์ถาวร	56.00	70.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	5.60	3.50
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	50.40	66.50
สินทรัพย์อื่น	9.60	12.00
รวมสินทรัพย์	100.00	10.00
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมธนาคาร	1.20	7.50
เจ้าหนี้การค้า	10.00	7.50
ตั๋วเงินจ่าย	8.00	62.50
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	0.80	0.50
รวมหนี้สินหมุนเวียน	20.00	15.00
หนี้สินระยะยาว	50.00	49.50
รวมหนี้สิน	70.00	64.50
หุ้นสามัญ (200,000,000 หุ้น @ 5 บาท)	20.00	25.00
กำไรสะสม	10.00	10.50
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	30.00	35.50
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	100.00

จากตารางที่ 5.10 การย่อส่วนงบแสดงฐานะการเงินของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด อธิบายได้ว่า สินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น และเพิ่มมากที่รายการลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับมากที่สุด ตามด้วยการเพิ่มของสินค้าคงเหลือ สินทรัพย์ถาวรสุทธิมีอัตราลดลง เพราะมิได้มีการจัดหามาใช้เพิ่มแต่มีการหักค่าเสื่อมราคาทุกปีนั่นเอง ในส่วนของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นนั้น อัตราส่วนของหนี้สินระยะยาวแทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง หนี้สินระยะสั้นเพิ่มมากที่สุดที่เจ้าหนี้การค้า และ

กิจการมิได้เพิ่มทุนมีเพียงกำไรสะสมที่เพิ่มขึ้นแต่น้อยกว่าการก่อหนี้มาก ดังนั้นโครงสร้างทางการเงินของกิจการแห่งนี้จึงมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากปีก่อนค่อนข้างมาก

ตารางที่ 5.11 การย่อส่วนงบกำไรขาดทุน

บริษัท ปิยะธิดา จำกัด

การย่อส่วนงบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2557

หน่วย : %

	2557	2556
ยอดขาย	100.00	100.00
หัก ต้นทุนขาย	76.00	80.00
กำไรขั้นต้น	24.00	20.00
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน *	14.67	15.00
กำไรจากการดำเนินงาน	9.33	5.00
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	2.67	4.00
กำไรก่อนจ่ายภาษี	6.67	1.00
หัก ภาษี 30%	2.00	0.30
กำไรก่อนจ่ายเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	4.67	0.70
เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ	-	-
กำไรสุทธิของผู้ถือหุ้นสามัญ	4.67	0.70
เงินปันผลหุ้นสามัญ	3.33	0.30
กำไรสะสมเพิ่มขึ้น	1.33	0.40

* ค่าเสื่อมราคาจำนวน 140 ล้านบาท รวมอยู่ในค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว

จากตารางที่ 5.11 การย่อส่วนงบกำไรขาดทุนของบริษัท ปิยะธิดา จำกัด อธิบายได้ว่ายอดขายเพิ่มขึ้น แต่บอกไม่ได้ว่าเพิ่มด้วยราคาหรือเพิ่มด้วยปริมาณ หรือทั้ง 2 สาเหตุประกอบกัน แต่ถ้าสันนิษฐานว่าเป็นการเพิ่มปริมาณการขายก็จะนำไปสู่การซื้อมาขายครั้งละมากๆและอาจได้รับส่วนลดปริมาณ (quantity discount) ในอีกแนวทางหนึ่งก็อาจสันนิษฐานว่าเกิดจากการขายสินค้าที่มีอัตรากำไรมากได้ในปริมาณมาก สิ่งเหล่านี้ข้อมูลในงบกำไรขาดทุนไม่เพียงพอในการบอกให้ผู้วิเคราะห์ทราบได้ อย่างไรก็ตามกิจการมีความสามารถในการควบคุมต้นทุนขายให้ลดลงได้ นอกจากนั้นยังคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้อีกซึ่งโดยปกติรายการนี้มักจะมีอัตราส่วนที่สัมพันธ์กับการขาย ลดต้นทุนทางการเงินลงได้ทั้งในแง่มูลค่าและอัตราส่วนต่อยอดขาย กิจการจึงมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าปีที่ผ่านมาค่อนข้างมากทั้งในแง่มูลค่าเงินและอัตราส่วนต่อยอดขาย

กล่าวได้ว่าการย่อส่วนงบการเงิน วิธีนี้เป็นการวิเคราะห์ว่าแต่ละรายการเป็นสัดส่วนเท่าใดของยอดรวมในงบแสดงฐานะการเงินหรือเป็นสัดส่วนเท่าใดของยอดขายในงบกำไรขาดทุน เป็นการวิเคราะห์ที่คล้ายกับวิธีการวิเคราะห์ในแนวตั้ง เพียงแต่นำเสนอเฉพาะตัวเลขสัดส่วนเท่านั้น ข้อมูลตัว

เลขที่วิเคราะห์ได้นี้ถ้าเปรียบเทียบกับคู่แข่งขัน หรือค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมนั้นๆ ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิเคราะห์ทางการเงินอย่างมาก อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์การเงินขั้นสูงกว่านี้กับกิจการขนาดใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบริษัทที่ตั้งอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ก็จำเป็นต้องศึกษาถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องข้อพึงระวังในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยในการศึกษาตลาดทุน (นนทวรรณ ยมจินดา, 2557) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงจำนวนมากที่มีผลต่อการวิเคราะห์การเงินอันนอกเหนือไปกว่าการวิเคราะห์เพียงการวิเคราะห์วิธีย่อส่วนแนวดิ่งเท่านั้น

สรุป

การวิเคราะห์งบการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่ง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดระเบียบตัวเลขที่ปรากฏในแต่ละรายการให้เป็นสัดส่วนหรืออัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม สำหรับกรณีที่เป็นการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงิน แบ่งได้เป็นวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งจากงบแสดงฐานะการเงิน วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียน วิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะหนี้สินหมุนเวียน และวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งเฉพาะโครงสร้างเงินทุน ประโยชน์ที่ได้จากการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินด้วยวิธีย่อส่วนในแนวดิ่งก็คือ ทำให้นักวิเคราะห์ทางการเงินทราบถึงโครงสร้างของสินทรัพย์ ตลอดจนโครงสร้างของหนี้สินและส่วนของเจ้าของในกิจการที่กำลังพิจารณา ส่วนกรณีที่เป็นการวิเคราะห์วิธีย่อส่วนงบกำไรขาดทุนก็จะเป็นการจัดระเบียบให้แต่ละรายการให้เป็นสัดส่วนหรืออัตราร้อยละของรายได้รวม เพื่อทราบถึงโครงสร้างทั้งด้านรายรับและด้านรายจ่ายเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางการเงินต่อไป อย่างไรก็ตามถ้ามีการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูลในทางการเงินที่มากกว่า 1 ปีขึ้นไปจะทำให้เห็นถึงแนวโน้มหรือพัฒนาการของแต่ละรายการได้ดียิ่งขึ้น อนึ่งถ้าพิจารณาเฉพาะโครงสร้างของงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุน ด้วยอัตราร้อยละโดยไม่คำนึงถึงมูลค่าของแต่ละรายการทางบัญชีจะเรียกว่าการย่อส่วนงบการเงิน